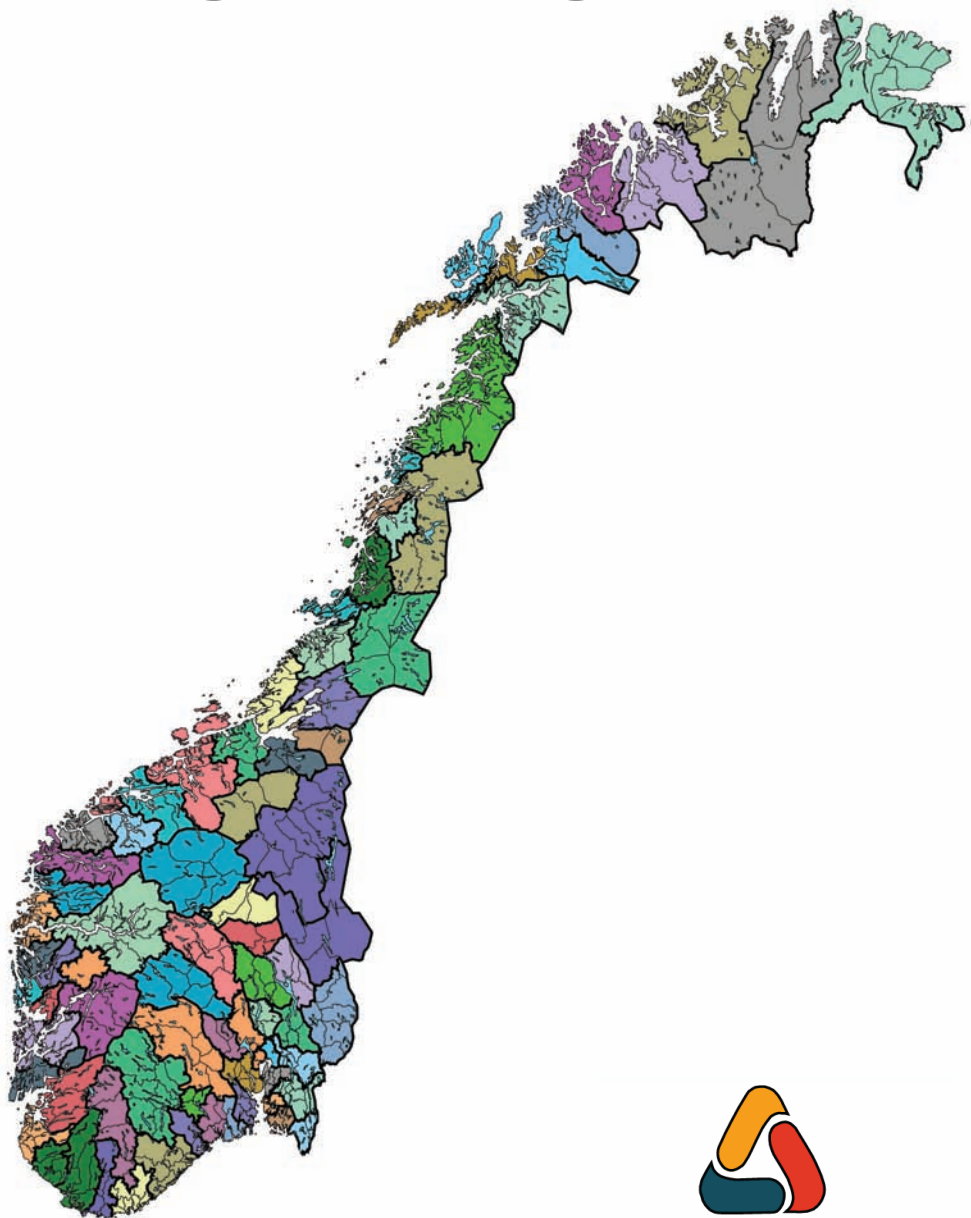

NÆRINGS - NM - 2006

*Topp og bunn
i regional
næringsutvikling*

Telemarkforskning-Bø
Arbeidsrapport 22/2006

Innledning

Denne rapporten er utarbeidet av Knut Vareide ved Telemarksforskning-Bø på oppdrag fra Næringslivets Hovedorganisasjon. Hensikten med rapporten er å analysere næringsutviklingen i regionene i Norge. Analysen bygger på tidligere analyser i regi av Telemarksforskning-Bø, blant annet "Nærings-NM", 2004 og 2005. Kriteriene er noe justert i denne versjonen, og regioninndelingen er oppdatert. I årets nærings-NM har vi også presentert resultater fra analyser av hvilke faktorer som forklarer variasjonen i næringsutviklingen mellom regionene. I tillegg har vi sett på næringslivets bruk av SkatteFUNN

Hvordan definerer vi regionene?

Inndelingen er basert på politiske regioner, det vil si klynger av kommuner som har inngått samarbeid i form av regionråd eller interkommunale næringssselskap. Det er 83 slike regioner i Norge. Årsaken til at vi har fokusert på de politiske regionene, er at slike regioner vil ha interesse av å studere næringsutviklingen i sin egen region, og å kunne sammenlikne næringsutviklingen med

andre regioner. De aller fleste kommuner i landet lar seg plassere i slike politiske regioner. Der det ikke har vært klare politiske regiondannelser, har kommunene blitt plassert skjønnsmessig. I noen tilfeller har det kommet motstridende signaler på hvordan regionene ønsker å bli sammensatt. I slike tilfeller har vi valgt den inndelingen som gir de minste regionene. De politiske regionene endres etter hvert, og inndelingen er oppdatert i forhold til forrige "Nærings-NM". Endringene er beskrevet til slutt i denne rapporten.

Hvordan måler vi næringsutvikling?

Næringsutviklingen i en region er den samlede utviklingen i regionens bedrifter. Vi har derfor laget en indeks, næringslivsindeksen, basert på de samlede resultatene, eller prestasjonene, til bedriftene i regionen. Vi har lagt fire ulike forhold til grunn for kåringen av beste næringsregion:

- Lønnsomhet, målt ved andel av foretak i regionen som har positivt resultat før skatt.
- Vekst, målt ved andel av foretak i regionen med omsetningsvekst over konsumprisindeksen.
- Nyetablering, andel nyregistrerte foretak.
- Næringslivets størrelse, antall arbeidsplasser i næringslivet i regionen i forhold til folketallet.

Datagrunnlaget er hentet fra foretakenes regnskap i årene 2000-2005, oppdatert 12. september 2006. Alle kartpresentasjonene er basert på regnskapstall for 2005.

Hva kan forklare regional næringsutvikling?

I denne rapporten har vi forsøkt å forklare hvorfor noen regioner gjør det bedre enn andre når det gjelder nyetablering, lønnsomhet og vekst. Næringsstruktur, demografiske forhold, sentralitet, aktivitet i offentlig sektor og forekomst av universitet og høyskoler er forsøkt brukt som forklaringsfaktorer for variasjonene mellom regionene.

SkatteFUNN

Til slutt i rapporten har vi sett på hvordan bedriftene i regionene har brukt SkatteFUNN. Dette er en god indikator for forskning og utvikling i små og mellomstore bedrifter, og viser regionale variasjoner i næringslivets satsing på nye produkter og prosesser: Investeringer i fremtidig næringsutvikling.

Innhold

• Forord	2
• Innledning	3
• Hvordan definerer vi regionene?	3
• Hvordan måler vi næringsutvikling	3
• Næringslivsindeksen - hovedresultat	4
• Hvilke regioner har sterkest forbedring?	5
• Nyetableringer	6
• Hva forklarer variasjonene i nyetableringer?	7
• Lønnsomhet	8
• Hva forklarer variasjonene i lønnsomheten?	9
• Vekst	10
• Hva forklarer variasjonene i veksten?	11
• Forskning i regionene	12
• Hvilke regioner har høyest FoU-frekvens? ...	13

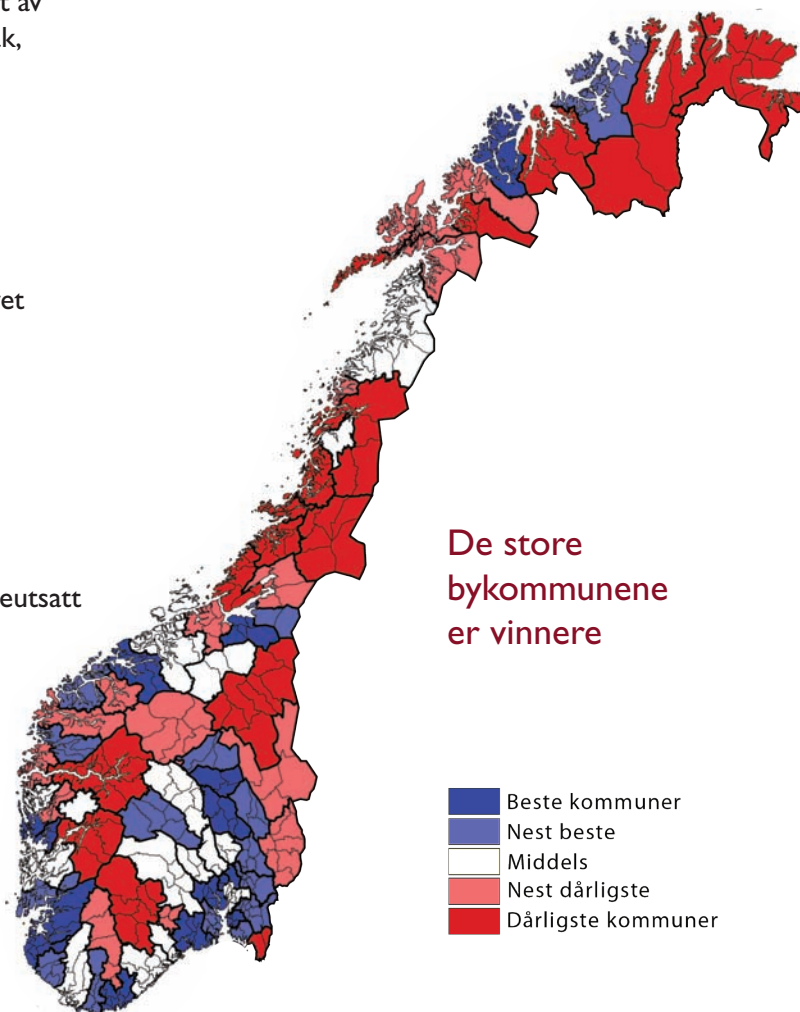
Næringslivsindeksen - hovedresultat

Næringslivsindeksen gir en samlet karakter for hvor godt næringslivet har gjort det i regionen i 2005. Næringslivsindeksen er et gjennomsnitt av poengsum for nyetableringer, andel vekstforetak, andel lønnsomme foretak og næringslivets størrelse i forhold til folketallet i regionen.

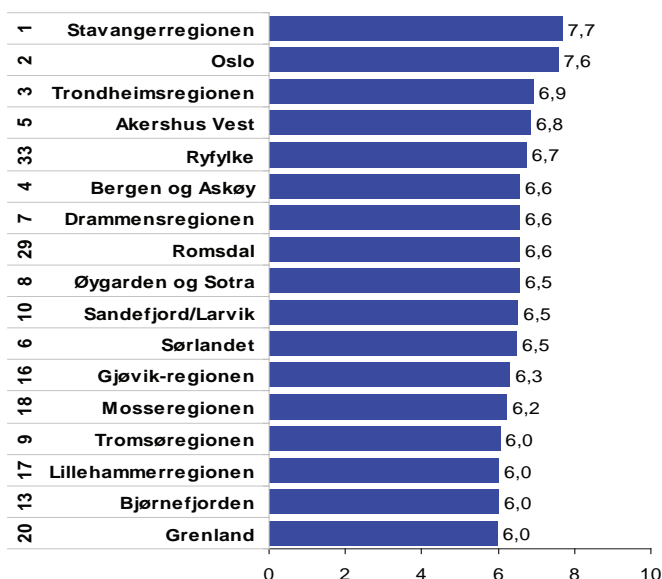
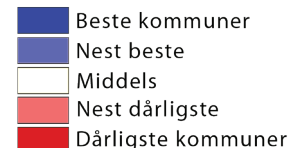
Stavangerregionen er den regionen som gjorde det best i 2005, fulgt av Oslo og Trondheimsregionen. Stavangerregionen hadde også best resultat i 2003 og 2004. Regionene med det mest vellykkede næringslivet finner vi hovedsakelig i og i tilknytning til de største befolkningsentrene. Regionene rundt de største byene, som Oslo, Stavanger, Bergen, Trondheim, Kristiansand og Tromsø skårer stabilt høyt på næringslivsindeksen hvert år.

Nordvestlandet gjør det bedre i 2005 enn i tidligere år. Romsdal er åttende beste region i 2005. Denne landsdelen har mye konkurranseutsatt industri, som nå gjør det bedre enn tidligere.

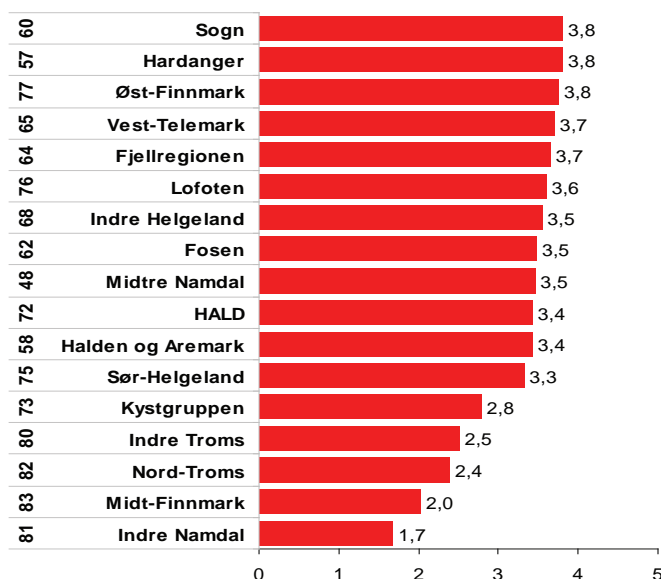
Regionene i Nord-Norge har svake resultater. I 2005 er det bare Tromsøregionen og Vest-Finnmark som skårer over gjennomsnittet.

De store bykommunene er vinnere

Figur 1: Næringslivsindeksen. De 17 regionene med høyest poengsum. Tallene til venstre angir regionenes rangering for perioden 2001-2005.

Figur 2: Næringslivsindeksen. De 17 regionene med lavest poengsum. Tallene til venstre angir regionenes rangering for perioden 2001-2005.

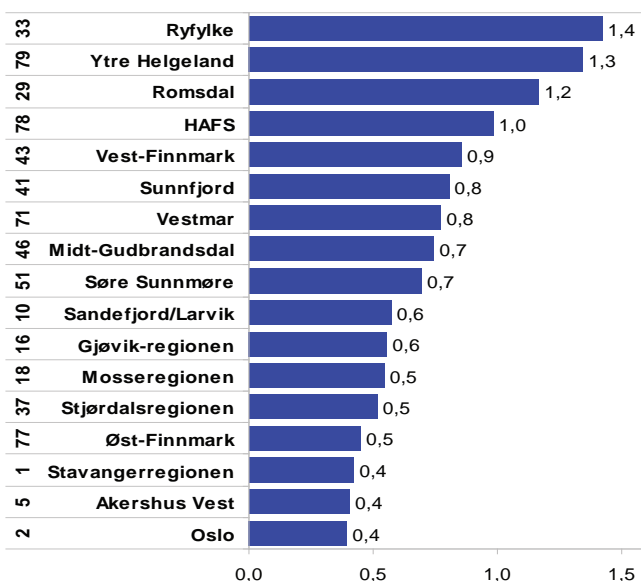
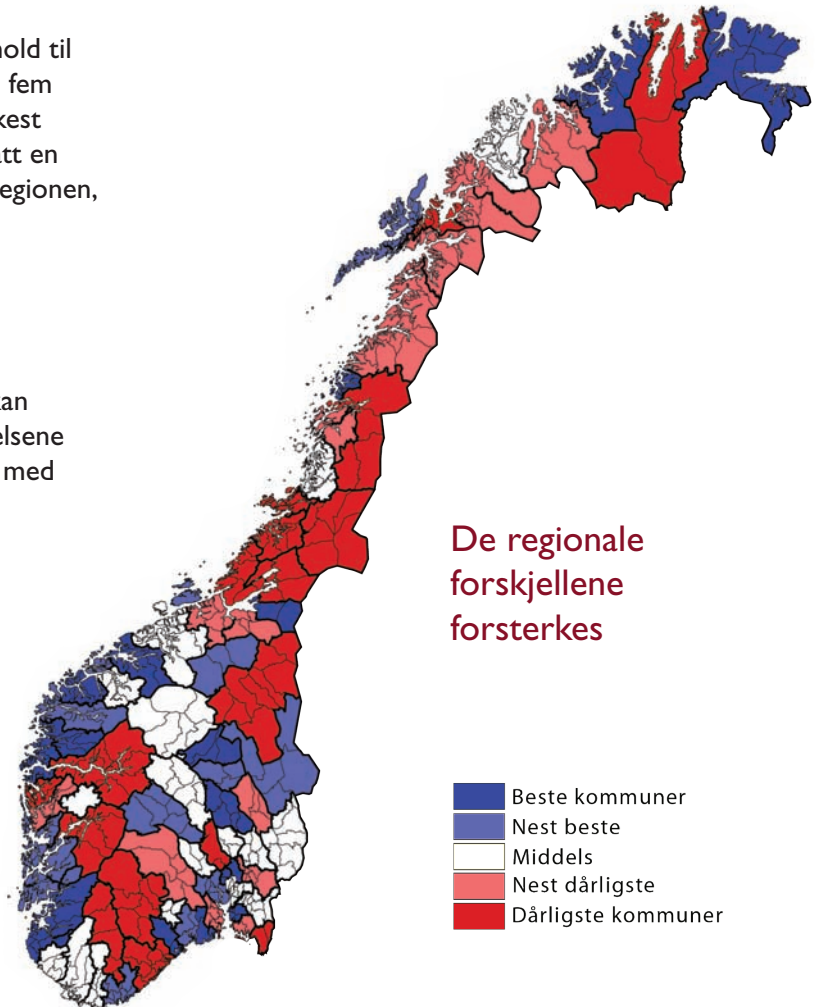
Hvilke regioner har sterkest forbedring?

Det er også interessant å se på hvilke regioner som har sterk forbedring av resultatene på næringslivsindeksen, og hvilke regioner som faller tilbake.

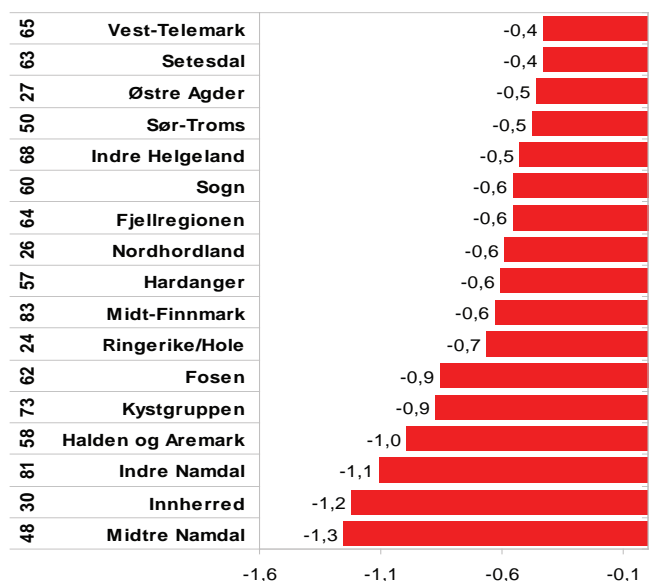
Vi har sett på næringslivsindeksen i 2005 i forhold til gjennomsnittet på næringslivsindeksen de siste fem årene. Listen over de regionene som har sterkest forbedring inneholder tre regioner som har hatt en god næringsutvikling de siste årene, Stavangerregionen, Oslo og Akershus Vest. Ryfylke og Romsdal er regioner som bare har vært rangert litt over gjennomsnittet de siste årene, men som i 2005 er blant de beste regionene. Det blir interessant å se om disse regionene greier å opprettholde posisjonen i de neste årene. Vi kan se at Innherred og Setesdal, som var overraskelsene på topp ti på fjorårets liste, er blant regionene med sterkeste tilbakegang på årets liste.

Det er noen regioner som har hatt svært lav score på næringslivsindeksen de siste årene som har hatt forbedring i 2005. Eksempler på slike regioner er Ytre Helgeland, Midt-Finnmark og HAFS-regionen.

Dette er imidlertid ikke en generell tendens. Vi ser av listen over regioner med størst tilbakegang at det er mange regioner som har vært lavt rangert på næringslivsindeksen som har hatt ytterligere tilbakegang i 2005. Det generelle bildet er derfor at forskjellene mellom regionene, når det gjelder næringsutvikling, har økt i 2005.

Figur 3: **Fremgang på næringslivsindeksen.** De 17 regionene med høyest poengsum i 2005 i forhold til gjennomsnitt 2001-2005. Tallene til venstre angir regionenes rangering i 2005.

Figur 4: **Tilbakegang på næringslivsindeksen.** De 17 regionene med lavest poengsum i 2005 i forhold til gjennomsnitt 2001-2005. Tallene til venstre angir regionenes rangering i 2005.

Nyetableringer

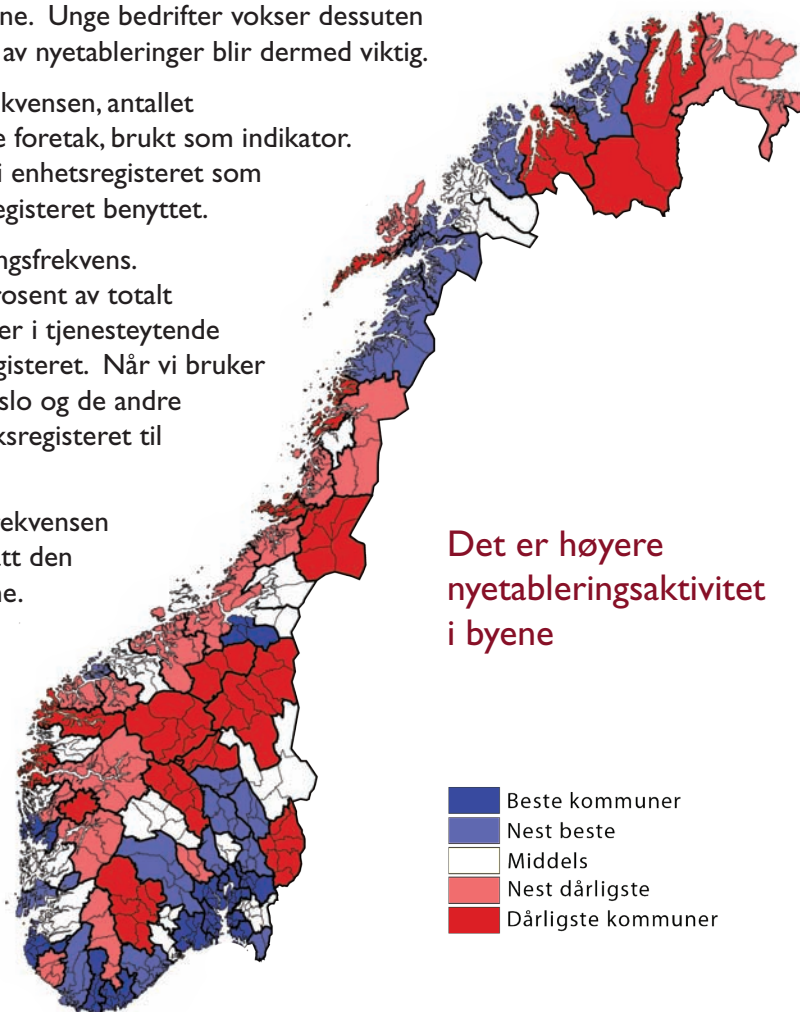
Nyetableringene er som oftest små, og betyr ikke så mye for sysselsetting og produksjon på kort sikt. Men innovasjon, utvikling og nye mennesker bringes ofte inn i næringslivet gjennom de nye bedriftene. Unge bedrifter vokser dessuten raskere enn gamle. Den langsiktige virkningen av nyetableringer blir dermed viktig.

For å sammenlikne regionene er etableringsfrekvensen, antallet nyregistreringer i forhold til antall eksisterende foretak, brukt som indikator. I årets nærings-NM har vi brukt antall foretak i enhetsregisteret som datagrunnlag. I tidligere analyser ble foretaksregisteret benyttet.

Oslo er den regionen som har høyest etableringsfrekvens. Her utgjør de nyregistrerte foretakene 12,9 prosent av totalt antall av foretak. Oslo har mange nyetableringer i tjenesteytende bransjer som ofte ikke registreres i foretaksregisteret. Når vi bruker enhetsregisteret som datagrunnlag kommer Oslo og de andre store byene bedre ut enn om en legger foretaksregisteret til grunn for beregningene.

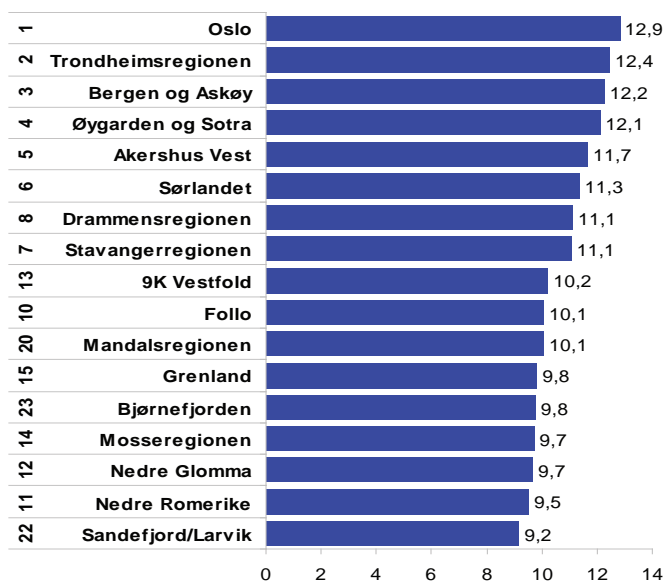
Ytre Helgeland hadde den laveste etableringsfrekvensen i 2005 med 3,2 prosent. Ytre Helgeland har hatt den laveste etableringsfrekvensen de fem siste årene.

De åtte regionene med høyest etableringsfrekvens i 2005, er også de åtte regionene med høyest etableringsfrekvens i gjennomsnitt de siste fem årene. Det er en svært høy stabilitet i variasjonen i etableringsfrekvensen mellom regionene fra år til år. Forklaringen på det finner vi på neste side.

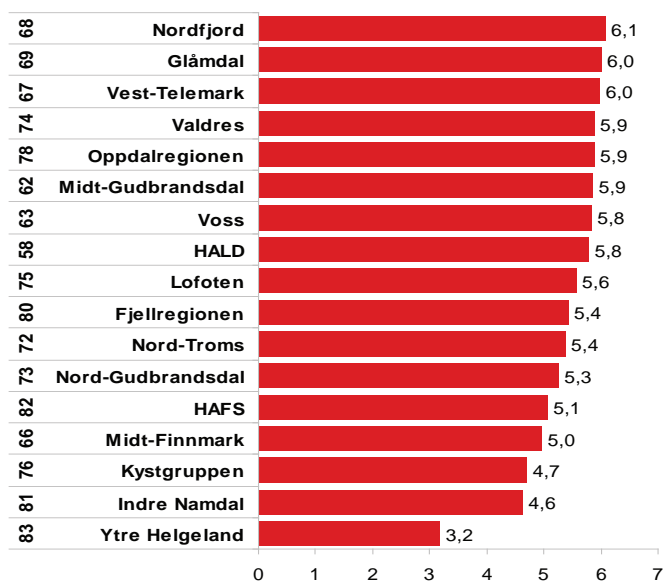

Det er høyere nyetableringsaktivitet i byene

- Beste kommuner
- Nest beste
- Middels
- Nest dårligste
- Dårligste kommuner

Figur 5: Etableringsfrekvens i 2005. De 17 beste regionene. Tallene til venstre angir regionenes rangering for perioden 2001-2005.

Figur 6: Etableringsfrekvens i 2005. De 17 dårligste regionene. Tallene til venstre angir regionenes rangering for perioden 2001-2005

Hva forklarer variasjonene i nyetableringer?

Variasjonene i etableringsfrekvensen mellom regionene har blitt analysert med hensyn til en rekke variabler: Næringsstruktur, demografisk utvikling, sentralitet, lønnsomhet og vekst i næringslivet, og forekomst av kompetanseinstitusjoner i regionen. Vi finner at over 90 prosent av variasjonen i etableringsfrekvensen kan forklares av disse variablene. Desidert størst forklaringskraft har næringsstrukturen. Regioner med en stor del av næringslivet i bransjer med generelt mange nyetableringer og nedleggelse, som tjenesteyting, vil få en høyere etableringsfrekvens.

Etter næringsstruktur er befolkningsvekst viktigst. Regioner med befolkningsvekst har generelt flere nyetableringer enn regioner med nedgang i befolkningen. Regioner med mange innbyggere har også høyere etableringsfrekvens.

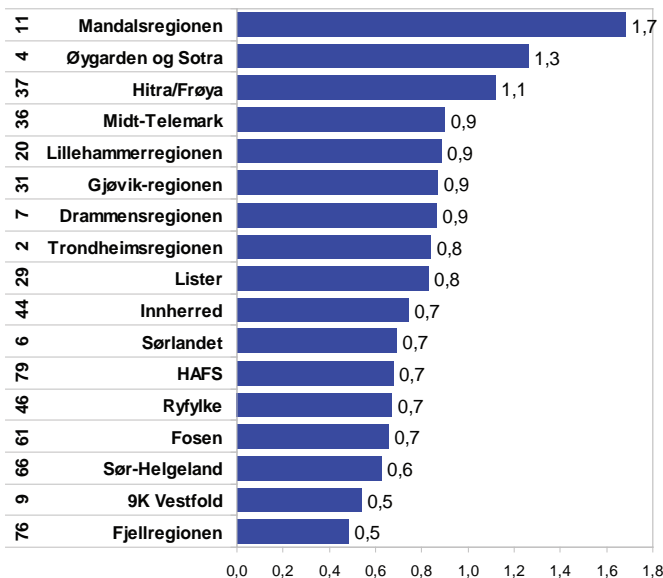
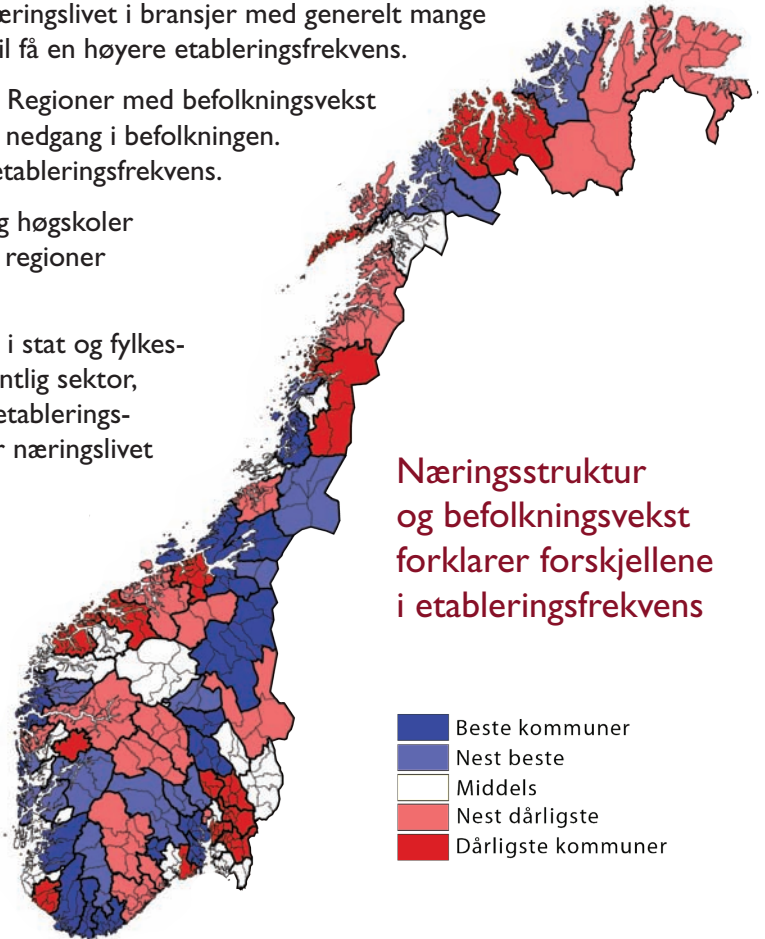
Regioner med forskningsinstitusjoner, universitet og høyskoler har også signifikant høyere etableringsfrekvens enn regioner uten slike institusjoner.

Regioner med mange ansatte i offentlig virksomhet i stat og fylkeskommune, og der det er vekst i antall ansatte i offentlig sektor, har lavere etableringsfrekvens. Det er også lavere etableringsfrekvens der det er mange bedrifter fra før, og hvor næringslivet er stort i forhold til befolkningen.

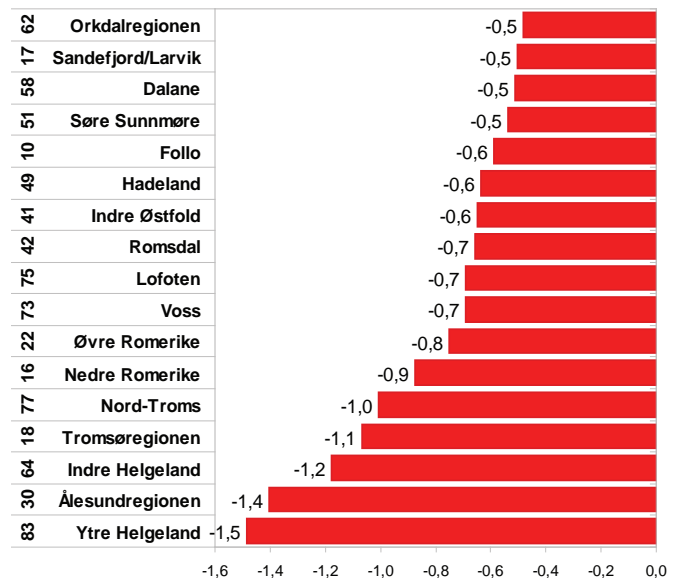
Når vi kjenner regionenes næringsstruktur, befolkningsvekst, etc, kan vi beregne forventet etableringsfrekvens for hver region. Deretter kan vi sammenlikne denne forventede etableringsfrekvensen med den faktiske, for å finne regioner som har flere nyetableringer enn de strukturelle og demografiske forutsetningene tilsier.

Mandalsregionen er den regionen som "overrasker" mest når det gjelder etableringsfrekvens. Her er det mange flere nyetableringer enn forutsetningen skulle tilsa.

Den høye etableringsfrekvensen i Oslo er nesten fullt ut forklart av de variablene vi har lagt inn i modellen.

Figur 7: Avvik mellom faktisk og forventet etableringsfrekvens. De 17 regionene med størst positivt avvik. Tallene til venstre angir regionenes rangering mht etableringsfrekvens i 2005.

Figur 8: Avvik mellom faktisk og forventet etableringsfrekvens. De 17 regionene med størst negativt avvik. Tallene til venstre angir regionenes rangering mht etableringsfrekvens i 2005.

Lønnsomhet

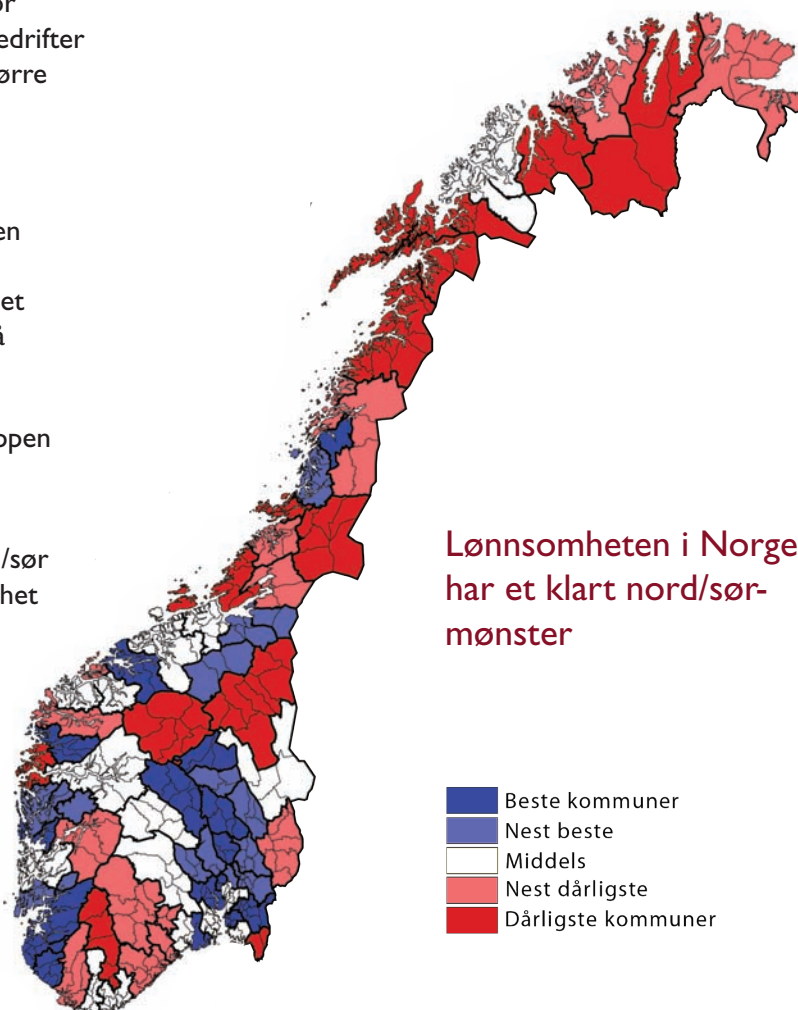
God lønnsomhet er en betingelse for en sunn næringsutvikling. En bedrift kan ha underskudd enkelte år, men må ha overskudd på lang sikt for å overleve. Regioner med mange overskuddsbedrifter vil ha færre nedleggelse, mer egenkapital og større vekstkraft.

Lønnsomheten i næringslivet i regionene er sammenliknet ved å se hvor stor andel av bedriftene som går i pluss. Den høyeste andelen finner vi i Ryfylke. Her har 77,8 prosent av alle foretakene positivt resultat før skatt i regnskapet for 2005. Ryfylke har tidligere vært omtrent på gjennomsnittet når det gjelder lønnsomhet.

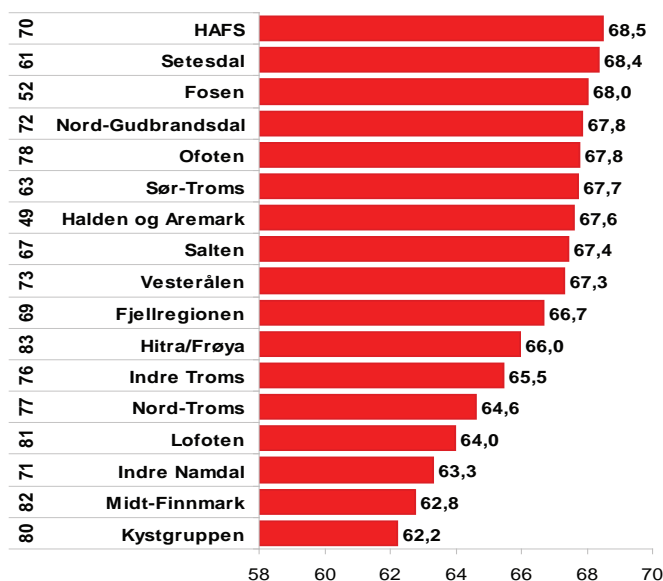
Lavest andel lønnsomme bedrifter har Kystgruppen (Nord-Trøndelag) for andre år på rad, med 62,2 prosent.

Lønnsomhetskartet i Norge viser et klart nord/sør mønster. De fleste regioner med høy lønnsomhet finner vi på Østlandet, mens de fleste med lav lønnsomhet er nord for Trondheimsfjorden. Sørlandet har tidligere hatt mange regioner med god lønnsomhet, men har tapt terreng i forhold til resten av landet i 2005.

Andelen lønnsomme foretak i Norge har økt hvert år siden 2001. 72,7 prosent av regnskapspliktige foretak med omsetning i 2005 hadde overskudd, mot 63,7 prosent i 2001.

Figur 9: **Andel foretak med positivt resultat.** De 17 beste regionene. Tallene til venstre angir regionenes rangering for perioden 2001-2005.

Figur 10: **Andel foretak med positivt resultat.** De 17 dårligste regionene. Tallene til venstre angir regionenes rangering for perioden 2001-2005.

Hva forklarer variasjonen i lønnsomhet?

Variasjonene i lønnsomhet mellom regionene har blitt analysert med hensyn til en rekke variabler: Næringsstruktur, demografisk utvikling, sentralitet, etableringsfrekvens og vekst i næringslivet, og forekomst av kompetanseinstitusjoner i regionen.

Desidert størst forklaringskraft har næringsstrukturen. Regioner med en stor del av næringslivet i bransjer med generelt høy lønnsomhet, som finans, bygg og anlegg og forretningmessig tjenesteyting, vil få en høyere lønnsomhet.

Befolkningsvekst har også mye å si for lønnsomheten i næringslivet. Regioner med befolkningsvekst har generelt bedre lønnsomhet, samtidig som folkerike regioner har mer lønnsomt næringsliv enn regioner med lav befolkning.

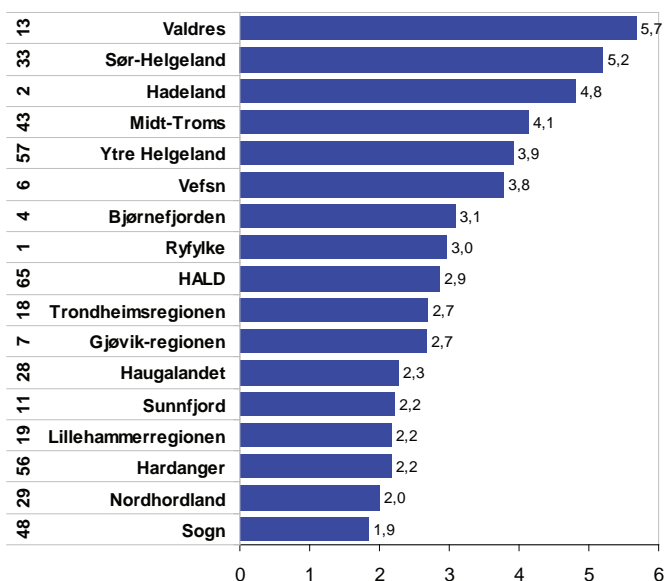
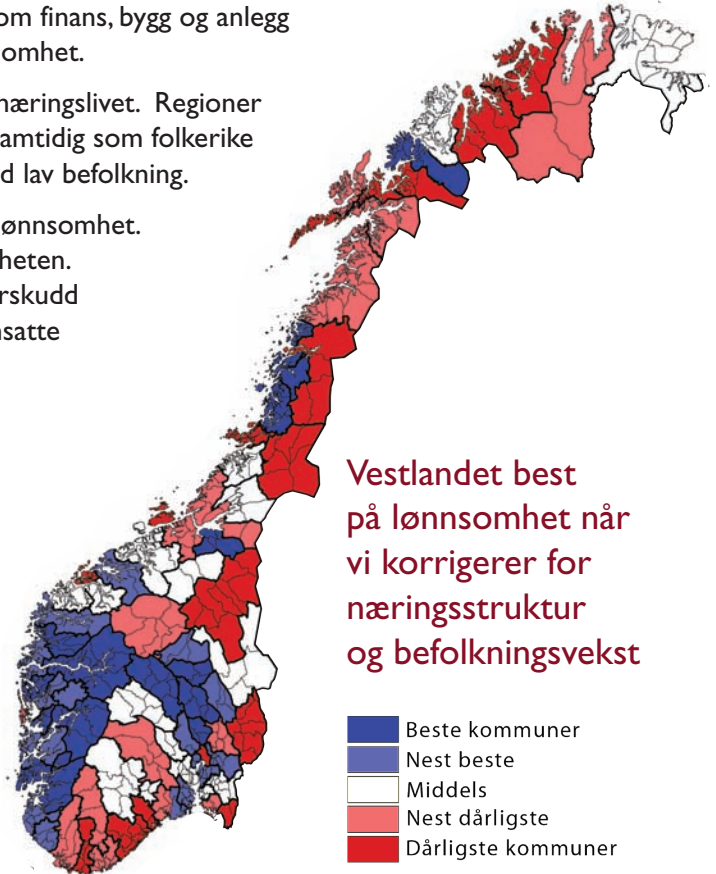
Regioner med en høy andel vekstforetak har også god lønnsomhet. Derimot er mange nyetableringer negativt for lønnsomheten. Det kan skyldes at mange nyetableringer går med underskudd de første årene. En stor offentlig sektor, med mange ansatte i stat og fylke virker negativt på lønnsomheten.

Når vi korrigerer for effekten av næringsstruktur, befolkningsvekst, etc, kan vi beregne forventet nivå på lønnsomheten i de enkelte regionene. Deretter kan vi undersøke hvilke regioner som har store avvik fra forventningen. Valdres er den regionen med best lønnsomhet i forhold til forutsetningene.

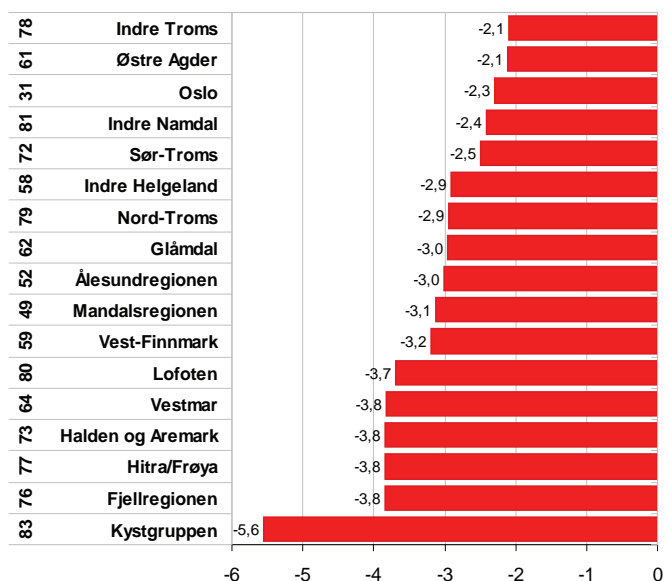
Av storbyregionene er det bare Trondheimsregionen som har høy lønnsomhet i forhold til forventet verdi.

Oslo er blant regionene med lavest andel lønnsomme foretak i forhold til forventet. Dette kan være et utslag av at kostnadsnivået i Oslo er høyere, noe som ikke er lagt inn i modellen.

Kystgruppen (Nord-Trøndelag), som hadde lavest andel lønnsomme foretak, er også er den regionen som gjør det dårligst ut fra forutsetningene.

Figur 11: Avvik mellom faktisk og forventet andel lønnsomme bedrifter. De 17 regionene med størst positivt avvik. Tallene til venstre angir regionenes rangering mht lønnsomhet i 2005.

Figur 12: Avvik mellom faktisk og forventet andel lønnsomme bedrifter. De 17 regionene med størst negativt avvik. Tallene til venstre angir regionenes rangering mht lønnsomhet i 2005.

Vekst

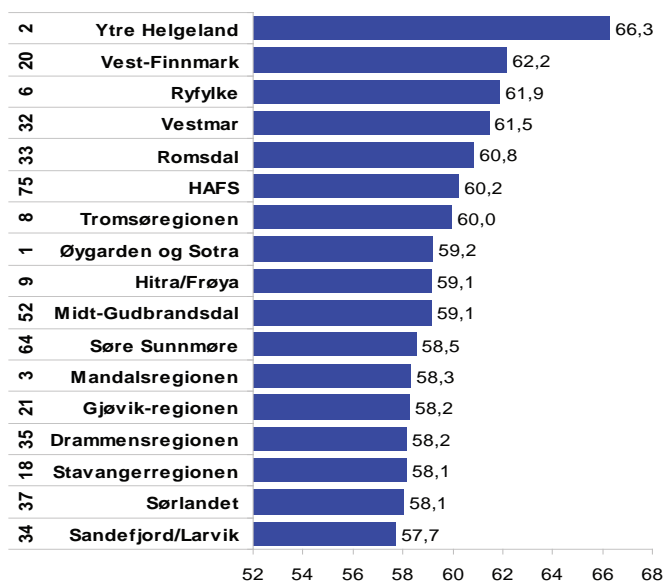
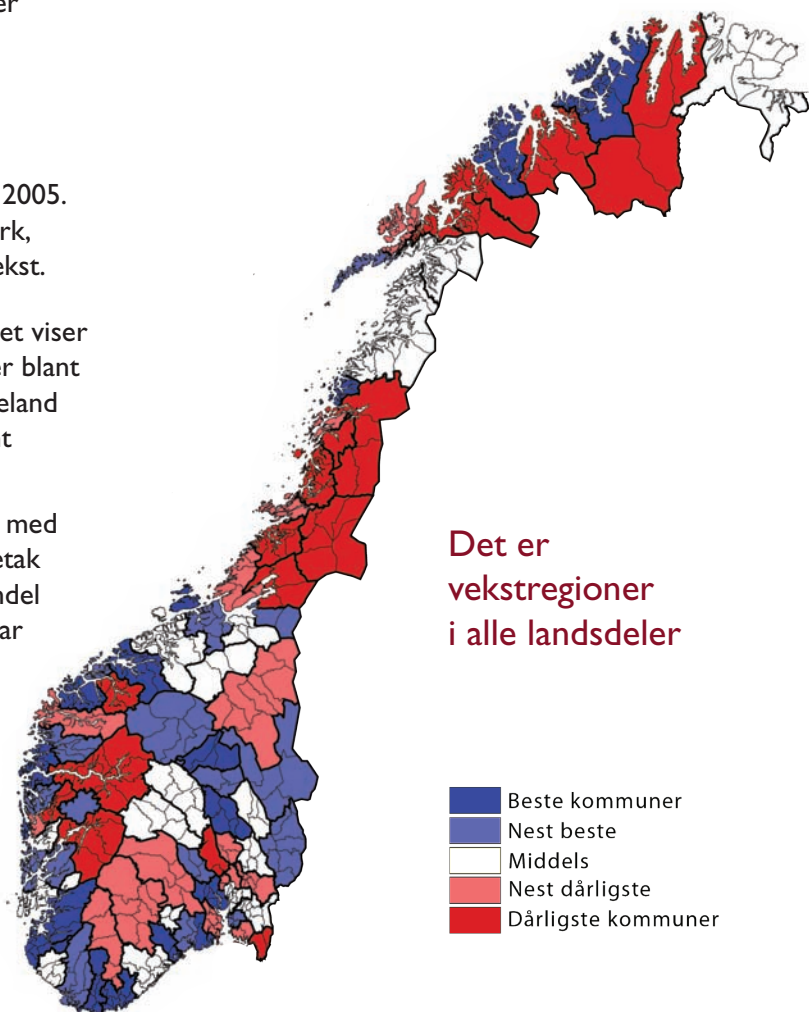
For å sammenlikne regionene med hensyn til vekst, er det tatt utgangspunkt i andelen foretak som har en vekst i omsetningen fra 2004 til 2005 som er høyere enn økningen i konsumprisindeksen, dvs realvekst.

Ytre Helgeland hadde den høyeste andelen vekstforetak. Her hadde 66,3 prosent av alle regnskapspliktige foretak realvekst fra 2004 til 2005. Lavest andel hadde regionen Halden og Aremark, hvor bare 49,1 prosent av foretakene hadde vekst.

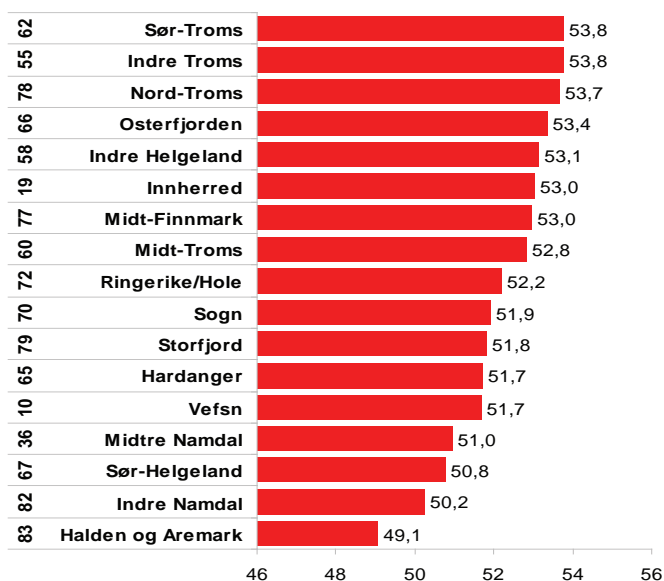
Vekstregioner finnes i alle landsdeler, men kartet viser at det er mange regioner i Nord-Norge som er blant regionene med lavest vekst. Foruten Ytre Helgeland er Tromsøregionen og Vest-Finnmark med blant regionene med flest vekstforetak.

Det er store variasjoner fra år til år. Regioner med mange vekstforetak ett år, har ofte få vekstforetak året etter. Listen over regioner med høyest andel vekstforetak i 2005 har mange regioner som har gjennomsnittlig eller lavere vekst over tid.

55,8 prosent av alle foretak i Norge hadde omsetningsvekst som var større enn konsumprisindeksen i 2005. Dette var lavere enn i 2004.

Figur 13: Andel foretak med omsetningsvekst høyere enn konsumprisindeksen fra 2004 til 2005. De 17 beste regionene. Tallene til venstre angir regionenes rangering for perioden 2000-2005.

Figur 14: Andel foretak med omsetningsvekst høyere enn konsumprisindeksen fra 2004 til 2005. De 17 dårligste regionene. Tallene til venstre angir regionenes rangering for perioden 2000-2005.

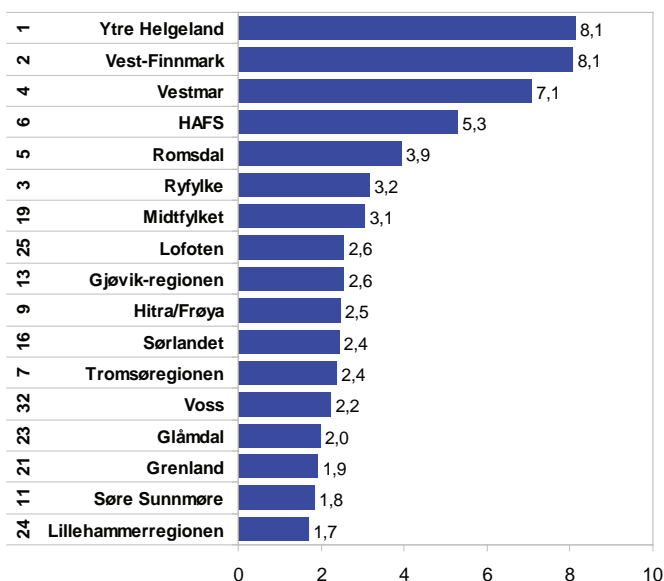
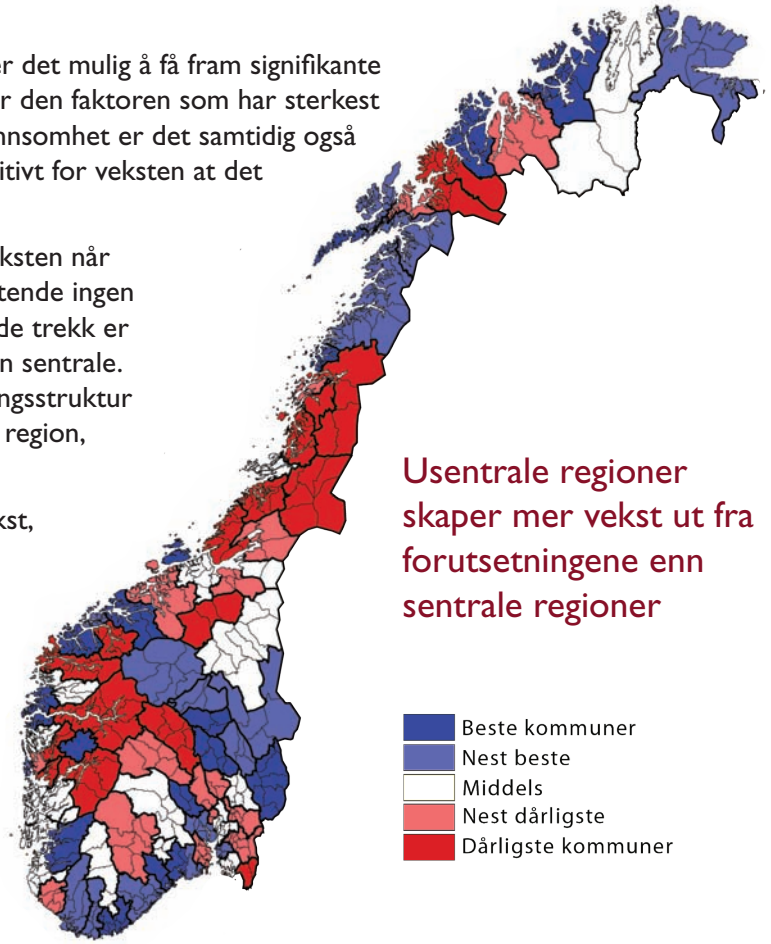
Hva forklarer variasjonene i veksten?

Variasjonene i veksten mellom regionene har blitt analysert med hensyn til en rekke variabler: Næringsstruktur, demografisk utvikling, sentralitet, lønnsomhet og nyetableringer, og forekomst av kompetanseinstitusjoner i regionen. Vi finner at bare 18,5 prosent av variasjonen i veksten mellom regionene i 2005 kan forklares av disse variablene. Det er langt lavere forklaringsprosent enn vi fant for nyetableringer og lønnsomhet.

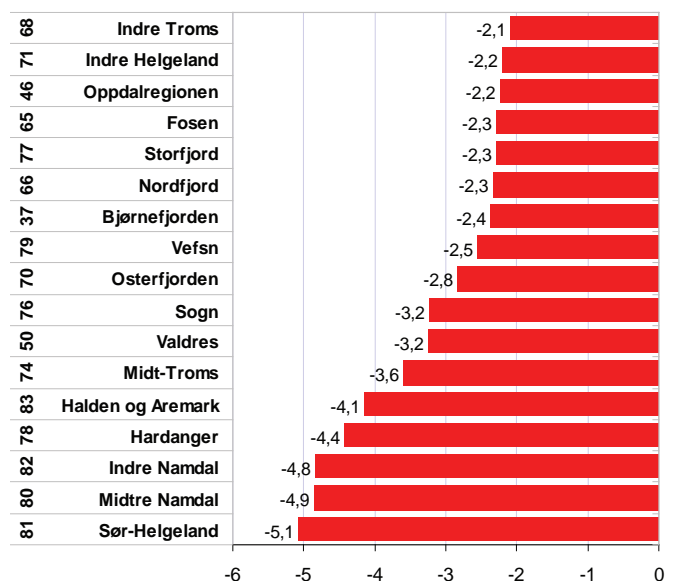
Gjennom å analysere veksten i en femårsperiode er det mulig å få fram signifikante forklaringsvariable. Lønnsomheten i næringslivet er den faktoren som har sterkeste sammenheng med veksten. I regioner med god lønnsomhet er det samtidig også ofte mange vekstforetak. Samtidig er det også positivt for veksten at det er mange nyetableringer.

Næringsstrukturen har signifikant betydning for veksten når vi analyserer over en lengre periode, men tilsynelatende ingen innflytelse for enkeltåret 2005. Et noe overraskende trekk er at usentrale regioner generelt har høyere vekst enn sentrale. Det vil si at en region i utkanten med samme næringsstruktur og demografiske utvikling som en sentralt plassert region, sannsynligvis vil ha sterkere vekst.

Når vi betrakter regionenes avvik fra forventet vekst, ser vi at Ytre Helgeland, som hadde høyest andel vekstforetak, samtidig også har den høyeste uforklarte veksten. Dette er en liten region, og det kan dermed være snakk om tilfeldige variasjoner. Vest-Finnmark er den regionen med nest høyest uforklart vekst. Her er det naturlig å forklare dette med ringvirkninger fra Snøhvitutbyggingen.

Figur 15: Avvik mellom faktisk og forventet andel vekstbedrifter. De 17 regionene med størst positivt avvik. Tallene til venstre angir regionenes rangering mht vekst i 2005.

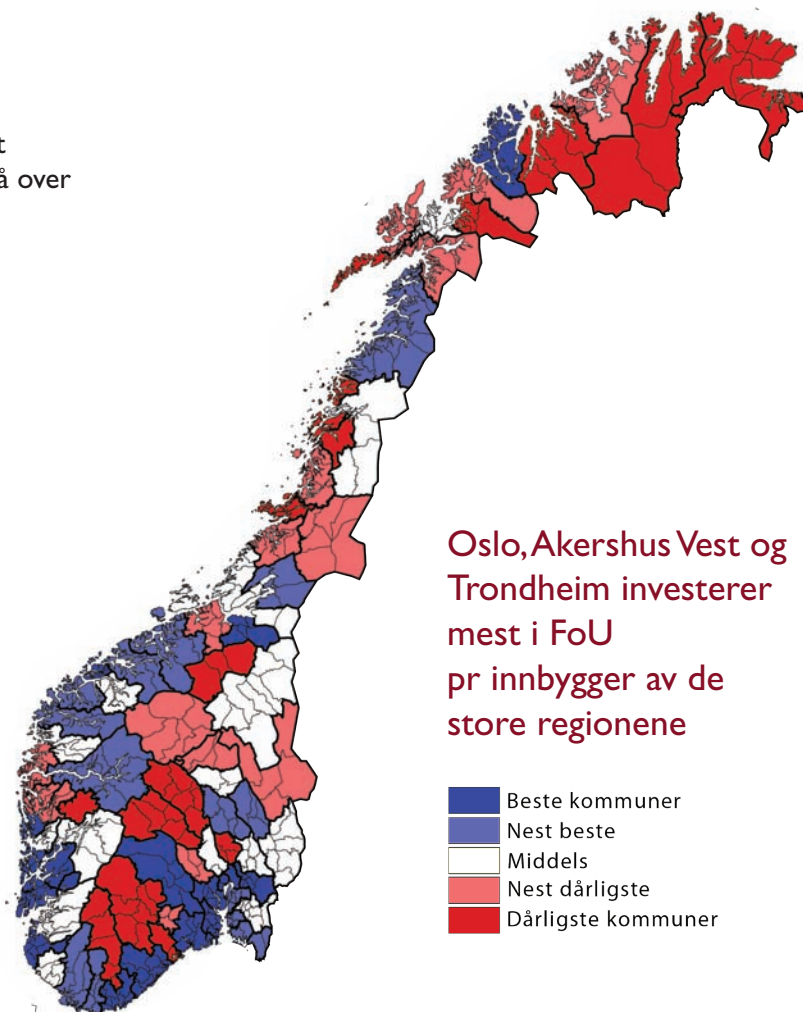
Figur 16: Avvik mellom faktisk og forventet andel vekstbedrifter. De 17 regionene med størst negativt avvik. Tallene til venstre angir regionenes rangering mht vekst i 2005.

Forskning og utvikling i regionene

SkatteFUNN ble opprettet i 2002, og har blitt den viktigste finansieringsordningen for FoU i små og mellomstore bedrifter. Så langt har omtrent 5000 bedrifter fått godkjent FoU-prosjekter. Bedrifter får opp til 20 prosent av kostnadene i støtte i form av skattefradrag. Fra 2002 til og med 2005, ble det godkjent FoU-prosjekter for et samlet beløp på over 25 mrd kr.

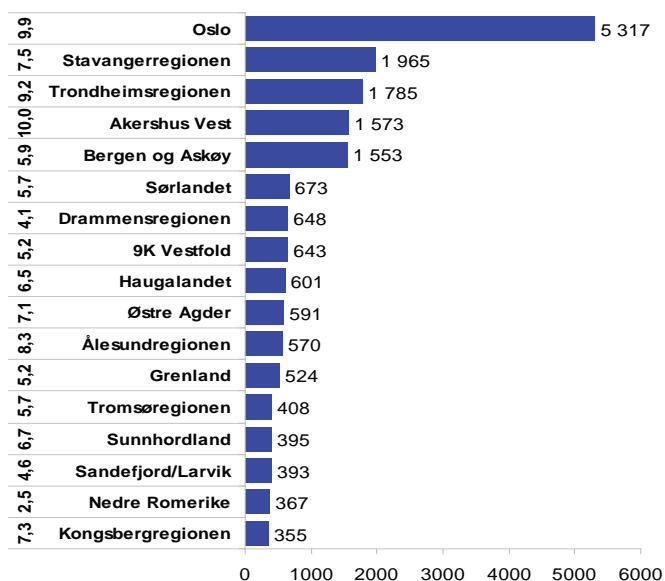
Oslo er den regionen som har størst volum, med prosjekter til en samlet verdi på 5,3 mrd. Dette tilsvarer litt over 20 prosent av landstotalen. Dernest er det Stavangerregionen, Trondheimsregionen, Akershus Vest og Bergen og Askøy som har størst volum på skattefunnprosjektene.

Samlet beløp for skattefunnprosjektene pr innbygger ligger nokså likt mellom Oslo, Akershus Vest og Trondheimsregionen, som alle har fått godkjent prosjekter i SkatteFUNN med mellom 9 og 10 kr pr innbygger. Bergen og Askøy ligger en del under, med litt over 5 kr pr innbygger.

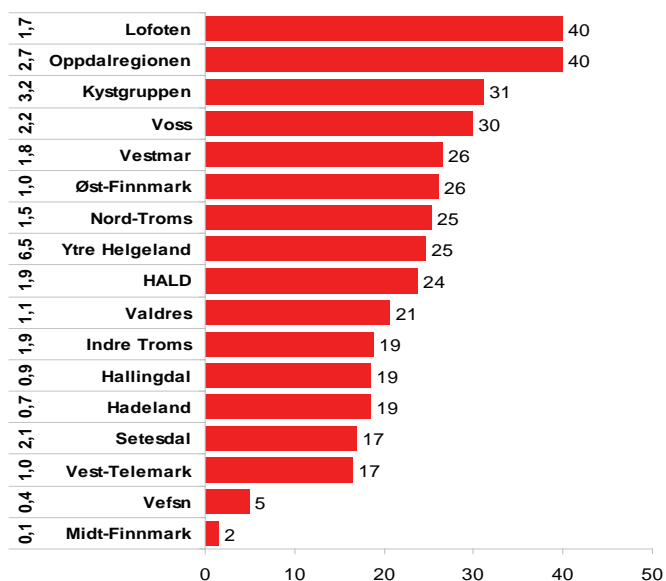

Oslo, Akershus Vest og Trondheim investerer mest i FoU pr innbygger av de store regionene

- Beste kommuner
- Nest beste
- Middels
- Nest dårligste
- Dårligste kommuner

Figur 17: Sum FoU-kostnader, mill kr, til godkjente skattefunnprosjekter i perioden 2002-2005. De 17 regionene med høyest beløp. Tallene til venstre angir kr pr innbygger.

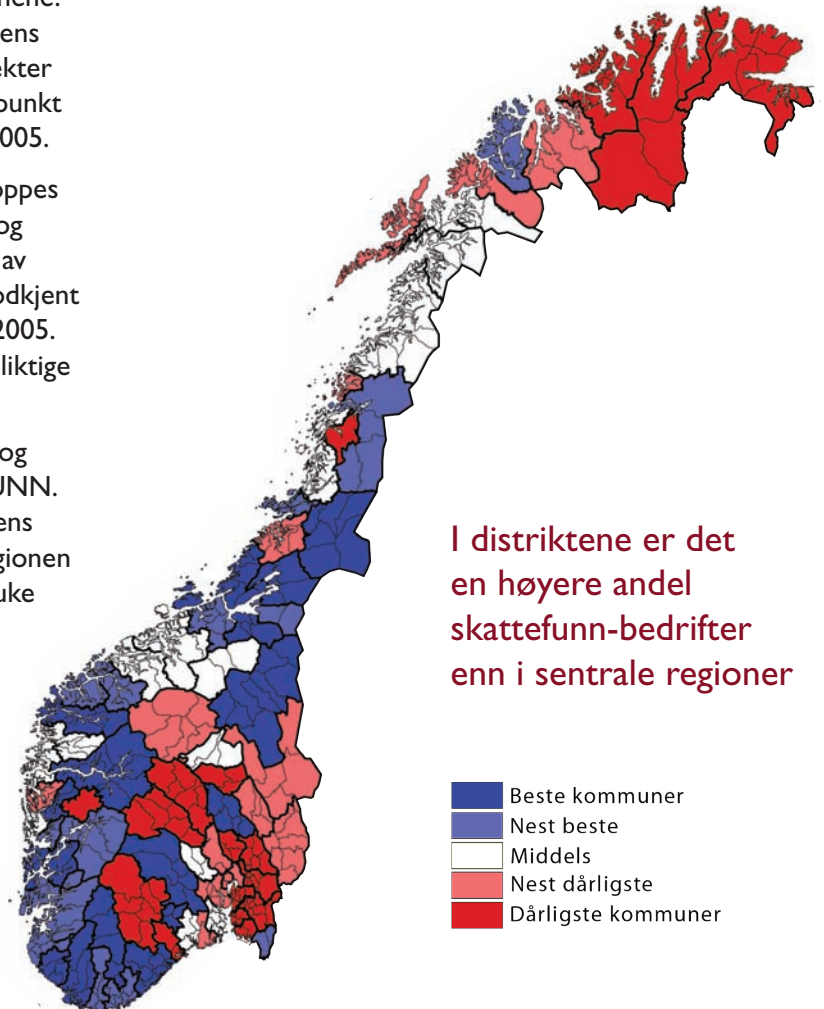
Figur 18: Sum FoU-kostnader, mill kr, til godkjente skattefunnprosjekter i perioden 2002-2005. De 17 regionene med lavest beløp. Tallene til venstre angir kr pr innbygger.

Hvilke regioner har høyest FoU-frekvens?

En rangering av regionene med hensyn til totale beløp til godkjente prosjekter i SkatteFunn avspeiler i stor grad størrelsen på næringslivet i de ulike regionene. Vi har derfor sett på hvor stor andel av regionens foretak som har fått godkjent skattefunnprosjekter i perioden 2002-2005. Her har vi tatt utgangspunkt i alle foretakene som har levert regnskap for 2005.

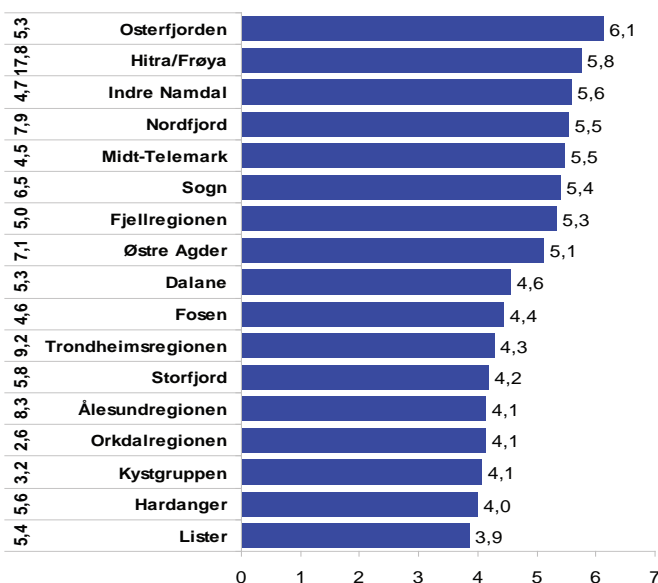
Listen over regioner med høy FoU-frekvens toppes av Osterfjorden. Deretter følger Hitra/Frøya og Indre Namdal. I Osterfjorden har 6,1 prosent av foretakene i de eksisterende foretakene fått godkjent minst ett skattefunnprosjekt i perioden 2002-2005. På landsbasis har 2,7 prosent av de regnskapspliktige bedriftene skattefunnprosjekter.

Kartet viser at bedrifter på Sør- og Vestlandet og Midt-Norge har benyttet seg mest av SkatteFUNN. Østlandet og Nord-Norge har en lavere frekvens i bruken av SkatteFUNN. Hadeland er den regionen hvor bedriftene har lavest tilbøyelighet til å bruke SkatteFUNN. Samtidig er Hadeland en av regionene i landet med best lønnsomhet i næringslivet.

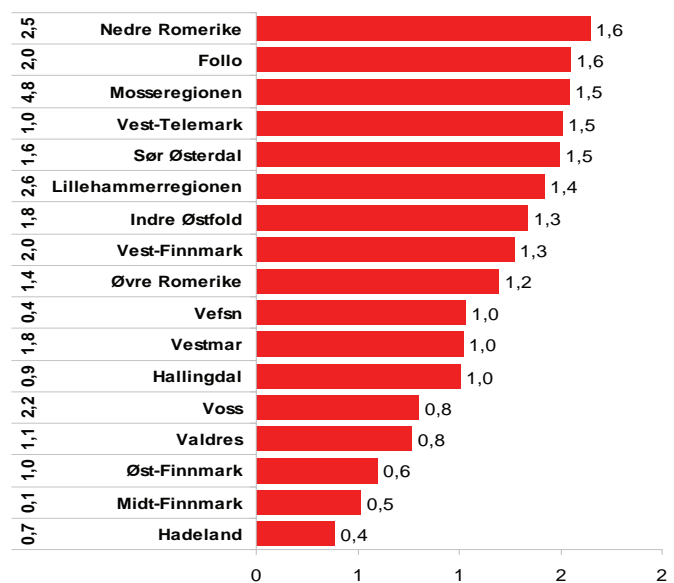

I distriktene er det en høyere andel skattefunn-bedrifter enn i sentrale regioner

- Beste kommuner
- Nest beste
- Middels
- Nest dårligste
- Dårligste kommuner

Figur 19: Andel bedrifter som har fått godkjent minst ett skattefunnprosjekt i perioden 2002-2005. De 17 regionene med høyest andel. Tallene til venstre angir kr pr innbygger.

Figur 20: Andel bedrifter som har fått godkjent minst ett skattefunnprosjekt i perioden 2002-2005. De 17 regionene med lavest andel. Tallene til venstre angir kr pr innbygger.

Region	Fylke	Kommuner		Nyetablering	Lønnsomhet	Vekst	Næringslivets størrelse
1 Stavangerregionen (1)	Rogaland	Stavanger, Sandnes, Randaberg, Rennesøy, Kvitsøy, Sola, Gjesdal, Time, Klepp, Hå	7,7 (7,3)	8,3	9,3	6,2	6,9
2 Oslo (2)	Oslo	Oslo	7,6 (7,2)	10,0	5,8	4,5	10,0
3 Trondheimsregionen (3)	Sør-Trøndelag	Trondheim, Klæbu, Selbu, Malvik, Melhus	6,9 (7,1)	9,6	6,6	5,2	6,3
4 Akershus Vest (5)	Akershus	Asker, Bærum	6,8 (6,4)	8,9	7,3	3,9	7,3
5 Ryfylke (33)	Rogaland	Forsand, Finnøy, Suldal, Hjelmeland, Strand	6,7 (5,3)	4,8	10,0	7,9	4,2
6 Bergen og Askøy (4)	Hordaland	Askøy, Bergen	6,6 (6,9)	9,4	5,7	4,3	6,8
7 Drammensregionen (7)	Buskerud/Vestfold	Røyken, Lier, Nedre Eiker, Øvre Eiker, Hurum, Svelvik, Sande, Drammen	6,6 (6,3)	8,4	6,7	6,2	5,0
8 Romsdal (29)	Møre og Romsdal	Molde, Nesset, Rauma, Midsund, Vestnes, Fræna, Aukra	6,6 (5,4)	5,0	8,2	7,4	5,6
9 Øygarden og Sotra (8)	Hordaland	Fjell, Øygarden, Sund	6,5 (6,3)	9,3	6,8	6,7	3,4
10 Sandefjord/Larvik (10)	Vestfold	Larvik, Sandefjord, Lardal	6,5 (6,0)	6,6	7,9	6,0	5,6
11 Sørlandet (6)	Aust-Agder/Vest-Agder	Birkenes, Vennesla, Songdalen, Kristiansand, Søgne, Lillesand	6,5 (6,4)	8,6	5,6	6,2	5,6
12 Gjøvik-regionen (16)	Oppland	Østre Toten, Søndre Land, Nordre Land, Vestre Toten, Gjøvik	6,3 (5,8)	5,6	8,3	6,2	5,1
13 Mossregionen (18)	Østfold	Moss, Råde, Rygge, Våler	6,2 (5,7)	7,1	6,8	5,9	5,1
14 Tromsøregionen (9)	Troms	Balsfjord, Tromsø, Karlsøy	6,0 (6,1)	6,6	5,0	7,1	5,6
15 Lillehammerregionen (17)	Oppland	Lillehammer, Øyer, Gausdal	6,0 (5,8)	6,3	6,5	5,6	5,6
16 Bjørnefjorden (13)	Hordaland	Fusa, Os, Samnanger	6,0 (5,8)	7,1	8,9	5,2	2,8
17 Grenland (20)	Telemark	Porsgrunn, Skien, Siljan, Bamble	6,0 (5,7)	7,2	5,6	5,8	5,3
18 Sunnfjord (41)	Sogn og Fjordane	Gaular, Førde, Flora, Naustdal, Jølster	5,9 (5,1)	5,1	7,6	5,4	5,7
19 Vest-Finnmark (43)	Finnmark	Loppa, Måsøy, Hasvik, Alta, Hammerfest, Kvalsund	5,8 (4,9)	5,8	4,0	8,1	5,3
20 Stjørdalsregionen (37)	Nord-Trøndelag	Meråker, Stjørdal, Frosta	5,7 (5,2)	5,5	6,4	5,6	5,3
21 Haugalandet (21)	Rogaland	Haugesund, Vindafjord, Sauda, Bokn, Karmøy, Tysvær, Utsira	5,7 (5,6)	6,1	6,2	5,0	5,6
22 Øvre Romerike (12)	Akershus	Nes, Hurdal, Gjerdrum, Eidsvoll, Ullensaker, Nannestad	5,7 (5,8)	6,1	6,2	4,9	5,6
23 Midt-Gudbrandsdal (46)	Oppland	Sør-Fron, Ringebu, Nord-Fron	5,6 (4,9)	3,1	7,5	6,7	5,2
24 Mandalsregionen (19)	Vest-Agder	Audnedal, Marnardal, Åseral, Mandal, Lindesnes	5,6 (5,7)	7,4	4,4	6,3	4,2
25 Dalane (28)	Rogaland	Eigersund, Lund, Bjerkreim, Sokndal	5,6 (5,5)	3,7	8,5	4,7	5,3
26 9K Vestfold (14)	Vestfold	Andebu Re, Stokke, Tjøme, Horten, Holmestrand, Nøtterøy, Tønsberg, Hof	5,5 (5,8)	7,6	5,4	4,1	5,1
27 Nedre Glomma (15)	Østfold	Hvaler, Fredrikstad, Sarpsborg	5,5 (5,8)	7,0	5,7	4,3	5,1
28 Hamar-regionen (11)	Hedmark	Hamar, Ringsaker, Løten, Stange	5,5 (5,9)	5,5	6,4	4,9	5,0
29 Hallingdal (34)	Buskerud	Ål, Hol, Nes, Hemsedal, Flå, Gol	5,4 (5,3)	5,2	4,8	5,2	6,5
30 Indre Østfold (32)	Østfold	Rømskog, Hobøl, Rakkestad, Skiptvet, Eidsberg, Askim, Trøgstad, Marker, Spydeberg	5,4 (5,3)	5,0	7,6	5,2	3,8
31 Ålesundregionen (40)	Møre og Romsdal	Skodje, Ålesund, Haram, Sandøy, Sula, Giske	5,4 (5,2)	5,7	4,3	5,3	6,2
32 Nedre Romerike (22)	Akershus	Skedsmo, Nittedal, Lørenskog, Rælingen, Sørum, Aurskog Høland, Fet	5,3 (5,6)	6,9	6,3	3,7	4,3
33 Søre Sunnmøre (51)	Møre og Romsdal	Ulstein, Vanylven, Sande, Herøy, Hareid, Volda, Ørsta	5,3 (4,6)	4,6	5,0	6,4	5,3
34 Vefsn (25)	Nordland	Vefsn	5,3 (5,5)	5,4	8,4	2,0	5,4
35 Sunnhordland (44)	Hordaland	Fitjar, Stord, Bømlo, Sveio, Tysnes, Etne, Austevoll, Kvinnherad	5,3 (4,9)	5,5	5,5	5,5	4,7
36 Hadeland (38)	Oppland	Lunner, Jevnaker, Gran	5,3 (5,2)	4,7	9,8	3,8	2,8
37 Valdres (35)	Oppland	Øystre Slidre, Vestre Slidre, Nord-Aurdal, Etnedal, Sør-Aurdal, Vang	5,3 (5,2)	3,2	7,5	4,5	5,9
38 Kongsbergregionen (23)	Buskerud/Telemark	Kongsberg, Flesberg, Rollag, Nore og Uvdal, Tinn, Notodden	5,2 (5,6)	5,9	4,8	4,2	5,9
39 Midtfylke (31)	Buskerud	Sigdal, Krødsherad, Modum	5,2 (5,3)	3,7	6,3	5,9	4,7
40 Lister (36)	Vest-Agder	Sirdal, Flekkefjord, Farsund, Lyngdal, Hægebostad, Kvinesdal	5,1 (5,2)	5,7	4,3	5,5	5,0
41 Follo (39)	Akershus	Frogn, Nesodden, Enebakk, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	5,1 (5,2)	7,4	5,1	5,0	2,9
42 Østre Agder (27)	Aust-Agder	Åmli, Risør, Grimstad, Arendal, Gjerstad, Vegårshei, Froland, Tvedestrand	5,0 (5,5)	6,5	3,8	5,3	4,5
43 Oppdalregionen (47)	Sør-Trøndelag	Rennebu, Oppdal, Midtre Gauldal	5,0 (4,9)	3,2	6,3	4,8	5,8

44 Nordhordland (26)	Hordaland	Fedje, Radøy, Austrheim, Meland, Masfjorden, Lindås	4,9 (5,5)	4,7	6,0	5,9	3,0
45 Voss (45)	Hordaland	Voss	4,9 (4,9)	3,1	6,2	5,4	4,8
46 Ringerike/Hole (24)	Buskerud	Ringerike Hole	4,9 (5,5)	6,0	5,9	2,4	5,1
47 Hitra/Frøya (49)	Sør-Trøndelag	Hitra, Frøya	4,8 (4,7)	5,4	1,9	6,7	5,4
48 Vestmar (71)	Telemark	Kragero, Drangedal	4,7 (4,0)	5,0	3,6	7,7	2,7
49 Salten (42)	Nordland	Bodo, Hamarøy, Steigen, Meløy, Saltdal, Beiarn, Fauske, Sørfold, Gildeskål	4,7 (5,0)	5,8	2,7	5,3	5,0
50 Nordmøre (52)	Møre og Romsdal	Kristiansund, Rindal, Smøla, Halså, Sunndal, Tingvoll, Aure, Gjemnes, Frei, Averøy, Eide, Surnadal	4,6 (4,6)	4,2	4,7	4,6	5,0
51 Sør Østerdal (61)	Hedmark	Stor-Elvdal, Åmot, Trysil, Elverum, Engerdal	4,6 (4,3)	4,6	4,4	5,5	3,8
52 Ytre Helgeland (79)	Nordland	Lurøy, Træna, Rødøy	4,3 (3,0)	0,0	4,1	10,0	3,3
53 Storfjord (55)	Møre og Romsdal	Sykkylven, Ørskog, Norddal, Stranda, Stordal	4,3 (4,5)	3,5	4,9	2,1	6,7
54 Orkdalregionen (53)	Sør-Trøndelag	Orkdal, Meldal, Agdenes, Hemne, Skaun, Snillfjord	4,3 (4,5)	3,6	5,0	5,4	3,1
55 Midt-Telemark (56)	Telemark	Nome, Bø, Sauherad	4,3 (4,4)	5,4	4,2	4,8	2,6
56 Nordfjord (70)	Sogn og Fjordane	Selje, Eid, Bremanger, Gloppen, Stryn, Hornindal, Vågsøy	4,2 (4,0)	3,4	4,2	3,6	5,7
57 Midt-Troms (59)	Troms	Tranøy, Lenvik, Torsken, Sørreisa, Målselv, Berg	4,2 (4,4)	4,9	4,9	2,9	4,1
58 Sør-Troms (50)	Troms	Ibestad, Bjarkøy, Skånland, Kvæfjord, Harstad	4,2 (4,6)	6,1	2,8	3,6	4,1
59 Nord-Gudbrandsdall (66)	Oppland	Sel, Lesja, Dovre, Vågå, Skjåk, Lom	4,1 (4,1)	2,4	2,9	5,8	5,5
60 Innherred (30)	Nord-Trøndelag	Steinkjer, Levanger, Verdal, Verran, Inderøy	4,1 (5,4)	4,9	4,3	3,0	4,3
61 Ofoten (54)	Nordland	Tysfjord, Lødingen, Tjeldsund, Ballangen, Narvik, Evenes	4,1 (4,5)	5,6	2,8	4,9	3,1
62 HAFS (78)	Sogn og Fjordane	Solund, Fjaler, Hyllestad, Askvoll, Gulen	4,0 (3,1)	2,2	3,2	7,2	3,6
63 Glåmdal (67)	Hedmark	Nord-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Sør-Odal, Kongsvinger	4,0 (4,1)	3,3	3,8	5,7	3,0
64 Setesdal (63)	Aust-Agder	Bygland, Evje og Hornnes, Valle, Bykle, Iveland	3,9 (4,3)	4,3	3,1	4,1	4,0
65 Osterfjorden (69)	Hordaland	Vaksdal, Modalen, Osterøy	3,8 (4,1)	3,9	6,2	3,3	2,0
66 Vesterålen (74)	Nordland	Andøy, Hadsel, Bø, Øksnes, Sortland	3,8 (3,6)	3,7	2,6	4,3	4,6
67 Sogn (60)	Sogn og Fjordane	Årdal, Balestrand, Luster, Vik, Leikanger, Sogndal, Aurland, Lærdal, Høyanger	3,8 (4,4)	3,4	4,5	2,2	5,1
68 Hardanger (57)	Hordaland	Ulvik, Kvam, Granvin, Odda, Ullensvang, Eidfjord, Jondal	3,8 (4,4)	4,3	4,2	2,0	4,7
69 Øst-Finnmark (77)	Finnmark	Sør-Varanger, Båtsfjord, Unjarga-Nesseby, Deatnu-Tana, Berlevåg, Gamvik, Vadsø, Vardø	3,8 (3,3)	3,9	3,7	5,1	2,4
70 Vest-Telemark (65)	Telemark	Hjartdal, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke, Vinje	3,7 (4,1)	3,3	3,6	4,1	3,9
71 Fjellregionen (64)	Hedmark/ Sør-Trøndelag	Rendalen, Tydal, Røros, Holtålen, Os, Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga	3,7 (4,2)	2,6	2,3	4,5	5,3
72 Lofoten (76)	Nordland	Røst, Flakstad, Vestvågøy, Vågan, Værøy, Moskenes	3,6 (3,4)	2,8	0,9	5,6	5,1
73 Indre Helgeland (68)	Nordland	Hemnes, Rana, Hattfjell, Grane, Nesna	3,5 (4,1)	3,5	4,0	3,1	3,5
74 Fosen (62)	Nord-Trøndelag/ Sør-Trøndelag	Mosvik, Osen, Leksvik, Åfjord, Bjugn, Rissa, Ørland, Roan	3,5 (4,3)	3,6	3,0	3,7	3,6
75 Midtre Namdal (48)	Nord-Trøndelag	Namdalseid, Overhalla, Fosnes, Namsos, Flatanger	3,5 (4,7)	3,9	3,9	1,5	4,5
76 HALD (72)	Nordland	Dønna, Leirfjord, Alstahaug, Herøy	3,4 (3,7)	3,0	3,6	3,8	3,3
77 Halden og Aremark (58)	Østfold	Halden, Aremark	3,4 (4,4)	6,1	2,8	0,0	4,9
78 Sør-Helgeland (75)	Nordland	Brønnøy, Vevelstad, Sømna, Vega, Bindal	3,3 (3,4)	3,4	5,7	1,3	2,8
79 Kystgruppen (73)	Nord-Trøndelag	Vikna, Leka, Nærøy	2,8 (3,7)	1,8	0,0	4,1	5,2
80 Indre Troms (80)	Troms	Lavangen, Salangen, Bardu, Gratangen, Dyrøy	2,5 (2,9)	4,7	1,7	3,6	0,0
81 Nord-Troms (82)	Troms	Storfjord, Kvænangen, Lyngen, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa	2,4 (2,7)	2,6	1,2	3,5	2,2
82 Midt-Finnmark (83)	Finnmark	Guovdageaidnu-Kautokeino, Nordkapp, Lebesby, Porsanger, Karasjok	2,0 (2,7)	2,1	0,3	3,0	2,7
83 Indre Namdal (81)	Nord-Trøndelag	Høylandet, Lierne, Grong, Namsskogan, Røyrvik, Snåsa	1,7 (2,8)	1,7	0,6	0,9	3,5

*Tallene i parentes viser regionens rangering i perioden 2001-2005.

Poengberegningen i tabellen er slik at beste region får 10 poeng, dårligste region får 0 poeng og regionen som er rangert i midten (medianen) får 5 poeng. Poengsummen til de øvrige regionene blir interpolert proporsjonalt. Endringer i regioninndelingen siden forrige "Nærings-NM":

1. Stavangerregionen skiftet navn fra tidligere "Jæren".
2. Vefsn på Helgeland er definert som egen region, og skilt ut fra Indre Helgeland.
3. Regionene i Hordaland har fått ny inndeling og nye navn

Postboks 4 Hellandtunet
Telemarksforskning-Bø
3833 Bø i Telemark
Telefon 35 06 15 00
Telefaks 35 06 15 01
www.tmforskbo.no

Utgitt av: Telemarksforskning-Bø
Analyse og tekst: Telemarksforskning-Bø

